

Inhoudsopgave

Deel A Introductie

Introductie	Basisdeel pedagogisch werk	17
-------------	----------------------------	----

Deel B De ontwikkeling van het kind

Hoofdstuk 1	Ontwikkelingspsychologie	29
1.1	Inleiding	29
1.2	Doelstellingen	29
1.3	Ontwikkeling	30
1.4	Samenvatting	39
1.5	Begrippen	39
1.6	Eindopdrachten	40
Hoofdstuk 2	Ontwikkelingsgebieden	41
2.1	Inleiding	41
2.2	Doelstellingen	41
2.3	Cognitieve ontwikkeling	42
2.4	Sociaal-emotionele ontwikkeling	49
2.5	Sensomotorische ontwikkeling	56
2.6	Creatief-expressieve ontwikkeling	61
2.7	Samenvatting	64
2.8	Begrippen	64
2.9	Eindopdrachten	66
Hoofdstuk 3	Taalontwikkeling	67
3.1	Inleiding	67
3.2	Doelstellingen	67
3.3	Functies van taal	68
3.4	Verschillende gebieden van de taalontwikkeling	69
3.5	Taalontwikkeling per leeftijd	70
3.6	Voorlezen en vertellen	74
3.7	Samenvatting	80
3.8	Begrippen	81
3.9	Eindopdrachten	81

Deel C Pedagogisch klimaat

Hoofdstuk 4 Pedagogische vaardigheden voor kindgericht werken	85
4.1 Inleiding	85
4.2 Doelstellingen	85
4.3 Inleven	86
4.4 Aansluiten bij de belevingswereld	88
4.5 Respect	89
4.6 Open en eerlijk	92
4.7 Aandacht	93
4.8 Vriendelijk	94
4.9 Betrokkenheid	95
4.10 Enthousiasme en inspiratie	97
4.11 Band opbouwen	98
4.12 Ruimte geven om zelfstandig te worden	99
4.13 Samenvatting	102
4.14 Begrippen	102
4.15 Eindopdrachten	103
 Hoofdstuk 5 Opvoeden: vaardigheden en stijlen	 105
5.1 Inleiding	105
5.2 Doelstellingen	105
5.3 Wat is opvoeden?	106
5.4 Opvoedingsvaardigheden	107
5.5 Opvoedingsstijlen	113
5.6 Pedagogische visies	117
5.7 Samenvatting	119
5.8 Begrippen	120
5.9 Eindopdracht	120
 Hoofdstuk 6 Interactievaardigheden	 121
6.1 Inleiding	121
6.2 Doelstellingen	121
6.3 Relatie tussen interactie, ontwikkeling en welbevinden van een kind	122
6.4 De zes interactievaardigheden	123
6.5 Samenvatting	138
6.6 Begrippen	138
6.7 Eindopdrachten	139
 Hoofdstuk 7 Begeleiden van groepsprocessen	 141
7.1 Inleiding	141
7.2 Doelstellingen	141
7.3 Functies en kenmerken van een groep in het pedagogisch werkveld	142
7.4 Groepsprocessen	142
7.5 De invloed van de pedagogisch medewerker op de groepsprocessen	145
7.6 Samenvatting	148
7.7 Begrippen	149
7.8 Eindopdrachten	149

Hoofdstuk 8 Gedragsproblemen en gedragsstoornissen	151
8.1 Inleiding	151
8.2 Doelstellingen	151
8.3 Gedrag	151
8.4 Gedragsproblemen	155
8.5 Gedragsstoornissen	164
8.6 Samenvatting	173
8.7 Begrippen	174
8.8 Eindopdrachten	176
 Hoofdstuk 9 Kindermishandeling	 177
9.1 Inleiding	177
9.2 Doelstellingen	177
9.3 Wettelijke verplichtingen van ouders	178
9.4 Vormen van kindermishandeling	180
9.5 Risicofactoren voor kindermishandeling	182
9.6 Beschermende factoren tegen kindermishandeling	184
9.7 Gevolgen van kindermishandeling	185
9.8 Signaleren van kindermishandeling	187
9.9 Stappenplan bij (het vermoeden van) kindermishandeling	189
9.10 Preventie om kindermishandeling te voorkomen	194
9.11 Samenvatting	195
9.12 Begrippen	196
9.13 Eindopdrachten	197
 Hoofdstuk 10 Kinderziektes en EHBO	 199
10.1 Inleiding	199
10.2 Doelstellingen	199
10.3 Lichaamscontact	200
10.4 Ziektesymptomen bij kinderen	200
10.5 Kinderziektes	204
10.6 Rijksvaccinatieprogramma (RVP)	206
10.7 Overgewicht bij kinderen	206
10.8 EHBO	209
10.9 Samenvatting	215
10.10 Begrippen	216
10.11 Eindopdrachten	217
 Hoofdstuk 11 Inrichting en verzorging van ruimtes	 219
11.1 Inleiding	219
11.2 Doelstellingen	220
11.3 De binnenruimte	220
11.4 De buitenruimte	223
11.5 Ruimtes voor verschillende leeftijdsgroepen	225
11.6 Schoonmaken en schoonhouden van ruimtes en materialen	226
11.7 Veiligheid	227
11.8 Samenvatting	229
11.9 Begrippen	230
11.10 Eindopdracht	230

Hoofdstuk 12 Communicatieve vaardigheden	231
12.1 Inleiding	231
12.2 Doelstellingen	231
12.3 Vormen van communicatie	232
12.4 Het communicatieproces	234
12.5 Communicatieve vaardigheden	237
12.6 Samenvatting	243
12.7 Begrippen	243
12.8 Eindopdrachten	245
 Hoofdstuk 13 Samenwerken	 247
13.1 Inleiding	247
13.2 Doelstellingen	247
13.3 Samenwerking	248
13.4 Collega's	249
13.5 Omgaan met verschillende types collega's	254
13.6 Gedrag van collega's	255
13.7 Omgaan met gedrag van collega's	256
13.8 Interdisciplinaire samenwerking	257
13.9 Samenvatting	258
13.10 Begrippen	258
13.11 Eindopdrachten	259
 Hoofdstuk 14 Intercultureel werken	 261
14.1 Inleiding	261
14.2 Doelstellingen	261
14.3 Wat is cultuur?	262
14.4 Cultuurverschillen	263
14.5 Culturele diversiteit	265
14.6 Intercultureel communiceren	267
14.7 Intercultureel werken	271
14.8 Samenvatting	272
14.9 Begrippen	273
14.10 Eindopdrachten	274
 Hoofdstuk 15 Reflecteren, evalueren en feedback	 275
15.1 Inleiding	275
15.2 Doelstellingen	275
15.3 Reflecteren	275
15.4 Evalueren	276
15.5 Feedback	277
15.6 De STARR-methode	283
15.7 Samenvatting	284
15.8 Begrippen	285
15.9 Eindopdrachten	286

Deel D Ontwikkeling stimuleren

Hoofdstuk 16 Observeren	289
16.1 Inleiding	289
16.2 Doelstellingen	289
16.3 Waarnemen en observeren	290
16.4 Objectiviteit en subjectiviteit	293
16.5 Methodisch werken met een observatieplan	297
16.6 Manieren van observeren	299
16.7 Observeren in de praktijk	302
16.8 Registreren, interpreteren en rapporteren	304
16.9 Samenvatting	306
16.10 Begrippen	307
16.11 Eindopdrachten	308
 Hoofdstuk 17 Hechting	 309
17.1 Inleiding	309
17.2 Doelstellingen	309
17.3 Het hechtingsproces	310
17.4 Soorten hechting	312
17.5 Factoren die van invloed zijn op de hechting	315
17.6 Samenvatting	317
17.7 Begrippen	317
17.8 Eindopdrachten	318
 Hoofdstuk 18 Socialisatie	 319
18.1 Inleiding	319
18.2 Doelstellingen	319
18.3 Vormen van socialisatie	320
18.4 Primaire socialisatie: het gezin	321
18.5 Secundaire socialisatie: de omgevingsfactoren	326
18.6 Samenvatting	330
18.7 Begrippen	330
18.8 Eindopdrachten	331
 Hoofdstuk 19 Activiteiten voor kinderen organiseren	 335
19.1 Inleiding	335
19.2 Doelstellingen	335
19.3 Plannen en organiseren van activiteiten	336
19.4 Spelactiviteiten	339
19.5 Spelvormen en ontwikkelingsfuncties per leeftijdsgroep	341
19.6 Creatieve en expressieve activiteiten	345
19.7 Samenvatting	354
19.8 Begrippen	355
19.9 Eindopdrachten	355

Deel E Professionele ontwikkeling en kwaliteit

Hoofdstuk 20 Werken aan deskundigheid en professionaliteit	359
20.1 Inleiding	359
20.2 Doelstellingen	359
20.3 Beroepshouding	360
20.4 Professionele werkhouding	364
20.5 Professionele eigenschappen	368
20.6 Sociale vaardigheden	369
20.7 Functionele vaardigheden	370
20.8 Assertief gedrag	370
20.9 Intervisie	375
20.10 Samenvatting	383
20.11 Begrippen	384
20.12 Eindopdrachten	386
Hoofdstuk 21 Samen werken aan kwaliteit	387
21.1 Inleiding	387
21.2 Doelstellingen	387
21.3 Samenwerken in een team	388
21.4 Samenstelling van een team	388
21.5 Inzicht in je eigen bijdrage aan een team	390
21.6 Vergaderen en overleggen	395
21.7 Conflicten in een team	404
21.8 Voorlichting en advies geven	411
21.9 Samenvatting	415
21.10 Begrippen	417
21.11 Eindopdrachten	418